

Ćwiczenia 3. Jednostki sektora finansów publicznych, cz. 1.

- katalog jednostek sektora finansów publicznych,

- jednostki budżetowe (budżetowanie brutto)

Prawo finansowe

Kierunek ekonomiczno-prawny, s. stacjonarne

13.03.2024.

Szczegółowy podział treści

- 1. Zajęcia organizacyjne i wprowadzające – 1 h - [2024-02-28](#)
- 2. Finanse publiczne w Konstytucji RP – 1 h - [2024-02-28](#)
- 3. Środki publiczne – 2 h - [2024-03-06](#)
- 4. Formy organizacyjno-prawne sektora finansów publicznych i specyfika ich funkcjonowania oraz finansowania – 4 h - [2024-03-13](#) i [2024-03-20](#)
- 5. Treść i struktura ustawy budżetowej. Budżet a WFPF (planowanie wieloletnie w państwie) – 4 h - [2024-03-27](#) i [2024-04-03](#)
- 6. Procedura budżetowa – 2 h - [2024-04-10](#)
- 7. Wykonywanie budżetu i kontrola jego wykonania – 2 h - [2024-04-17](#)
- **8. Kolokwium 1** – 2 h - [2024-04-24](#)
- 9. Treść i struktura uchwały budżetowej. Budżet a WPF (planowanie wieloletnie w JST) – 4 h - [2024-05-08](#) i [2024-05-15](#)
- 10. Procedura budżetowa w JST – 2 h - [2024-05-22](#)
- 11. Wykonywanie budżetu i kontrola jego wykonania – 4 h - [2024-05-29](#) i [2024-06-05](#)
- **12. Kolokwium 2** – 2 h - [2024-06-12](#)

Jednostki sektora finansów publicznych

Podmioty sektora finansów publicznych

Art. 9. Sektor finansów publicznych tworzą:

1) organy władzy publicznej, w tym organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sądy i trybunały;

2) jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki;

2a) związki metropolitalne;

3) jednostki budżetowe; 4) samorządowe zakłady budżetowe; 5) agencje wykonawcze; 6) instytucje gospodarki budżetowej; 7) państwowe fundusze celowe;

8) Zakład Ubezpieczeń Społecznych i zarządzane przez niego fundusze oraz Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i fundusze zarządzane przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;

9) Narodowy Fundusz Zdrowia;

10) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej;

11) uczelnie publiczne;

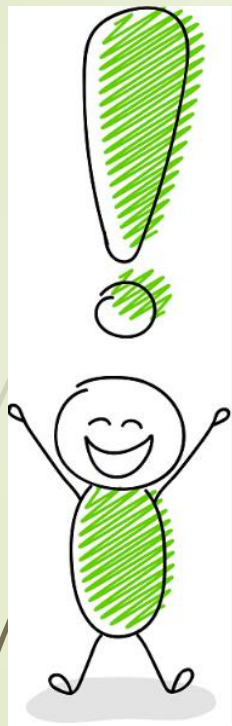
12) Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne;

13) państwowe i samorządowe instytucje kultury;

14) inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw, instytutów badawczych, instytutów działających w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz, banków oraz spółek prawa handlowego;

15) Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Kryteria klasyfikacji jednostek sektora finansów publicznych

1. Przynależność do organów państwowych lub samorządu terytorialnego,
 2. **forma organizacyjno-prawna (jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe, fundusze celowe, instytucje gospodarki budżetowej, agencje wykonawcze),**
 3. charakter i cel działalności (samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej; uczelnie publiczne, państwowe i samorządowe instytucje kultury),
 4. imiennie wskazane podmioty (Zakład Ubezpieczeń Społecznych i zarządzane przez niego fundusze, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i fundusze zarządzane przez prezesa KRUS, Narodowy Fundusz Zdrowia, Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne, Bankowy Fundusz Gwarancyjny),
- forma prawna (osoby prawne wymienione w pkt. 14)

	Budżetowanie brutto	Budżetowanie netto
Istota	Taki sposób prowadzenia gospodarki finansowej, gdzie jednostki pokrywają wszystkie swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek dochodów budżetu państwa albo budżetu JST.	Taki sposób finansowania, gdzie JSFP odpłatnie wykonuje wyodrębnione zadania, a z uzyskiwanych przychodów pokrywa swe koszty. W razie braku możliwości ich pełnego pokrycia z tego źródła może otrzymać dotację z właściwego budżetu.
😊	Możliwość dokonywania wydatków niezależnie od uzyskiwanych dochodów. Możliwość ścisłego kontrolowania dokonywanych przez jednostki wydatków	Oszczędne i elastyczne gospodarowanie środkami publicznymi
😞	Brak zainteresowania przy realizacji dochodów i brak bodźców do oszczędnego gospodarowania	Ograniczony zakres kontroli
Przykłady	Jednostki budżetowe	Samorządowe zakłady budżetowe, agencje wykonawcze,

Jednostki budżetowe

Istota jednostek budżetowych

► Art. 11.

1. Jednostkami budżetowymi są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje **wydatki** bezpośrednio z budżetu, a pobrane **dochody** odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego.
2. Jednostka budżetowa działa na podstawie **statutu** określającego w szczególności jej nazwę, siedzibę i przedmiot działalności.
3. Podstawą gospodarki finansowej jednostki budżetowej jest plan dochodów i wydatków, zwany dalej „**planem finansowym** jednostki budżetowej”.

Przykład statutu szkoły:

<https://sp4.edu.bialystok.pl/pl/szkola/dokumenty.htm>

|

Rodzaje jednostek budżetowych

Art. 12 ust. 1 u.f.p.

Jednostki budżetowe, z zastrzeżeniem odrębnych ustaw, tworzą, łączą i likwidują:

- 1) ministrowie, kierownicy urzędów centralnych, wojewodowie oraz inne organy działające na podstawie odrębnych ustaw – państwowe jednostki budżetowe (np. Sąd Najwyższy)
- 2) organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego – gminne, powiatowe lub wojewódzkie jednostki budżetowe (np. publiczna szkoła podstawowa)

Skąd wiadomo, że szkoła jest jednostką budżetową?

USTAWA z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych

Art. 4.

1. Przedszkola, szkoły i placówki zakładane i prowadzone przez ministrów i jednostki samorządu terytorialnego są **jednostkami budżetowymi.**
2. Jednostki samorządu terytorialnego mogą udzielać pomocy rzeczowej lub finansowej szkołom artystycznym i placówkom zapewniającym opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania prowadzonym przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

A żłobki?

USTAWA z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3

Art. 8.

1. Żłobki i kluby dziecięce mogą tworzyć i prowadzić: 1) jednostki samorządu terytorialnego oraz instytucje publiczne; 2) osoby fizyczne; 3) osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

2. Jednostki samorządu terytorialnego tworzą żłobki i kluby dziecięce w formie **samorządowych jednostek budżetowych**.

2a. Instytucje publiczne tworzą i prowadzą żłobki i kluby dziecięce dla dzieci pracowników zatrudnionych w tych instytucjach.

2b. Do żłobka lub klubu dziecięcego prowadzonych przez instytucje publiczne mogą być przyjmowane dzieci inne niż dzieci pracowników zatrudnionych w tych instytucjach, jeżeli w żłobku lub klubie dziecięcym są wolne miejsca.

2c. Żłobek lub klub dziecięcy mogą być prowadzone łącznie przez więcej niż jedną instytucję publiczną.

3. Żłobkiem lub klubem dziecięcym jest każda jednostka organizacyjna, która niezależnie od jej nazwy wykonuje zadania określone w art. 10

Kuratoria oświaty również?

USTAWA z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe

Art. 52.

1. Kurator oświaty wykonuje swoje zadania i kompetencje przy pomocy kuratorium oświaty.
2. Kuratoria oświaty są **państwowymi jednostkami budżetowymi**.
3. Wojewoda, na wniosek kuratora oświaty, może tworzyć delegatury kuratorium oświaty. Kierownik delegatury może, z upoważnienia kuratora oświaty, prowadzić sprawy na obszarze działania delegatury, w tym sprawować nadzór pedagogiczny i wydawać decyzje administracyjne.
4. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, organizację kuratoriów oświaty oraz zasady tworzenia ich delegatur.

STATUT SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 4 IM. SYBIRAKÓW W BIAŁYMSTOKU

§ 1.

1. Szkoła nosi nazwę: „Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Sybiraków w Białymstoku”.
2. Organem prowadzącym szkołę jest Miasto Białystok - Gmina miejska z siedzibą w Białymstoku, ul Słonimska 1.
3. Organem sprawującym nadzór pedagogiczny jest Podlaski Kurator Oświaty w Białymstoku

(...)

14. Szkoła **jest jednostką budżetową.**
15. Zasady gospodarki finansowej szkoły określają odrębne przepisy.

**Wydzielony rachunek dochodów
- wyjątkiem od zasady budżetowania brutto
jednostek budżetowych**

- 1) szkoły państwowe,
- 2) publiczne szkoły samorządowe,
- 3) ambasady.

1) Szkoły samorządowe

Art. 11a.

1. **Państwowe jednostki budżetowe**, dla których organem prowadzącym są organy administracji państwowej, prowadzące działalność określoną w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – **Prawo oświatowe** gromadzą na wydzielonym rachunku dochody uzyskiwane:

- 1) ze spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej na rzecz jednostki budżetowej;
- 2) z odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie bądź użytkowaniu jednostki budżetowej;
- 3) z działalności wykraczającej poza zakres działalności podstawowej, określonej w statucie, polegającej między innymi na świadczeniu usług, w tym szkoleniowych i informacyjnych;
- 4) z opłat egzaminacyjnych, za wydawanie świadectw i certyfikatów, jak również za sprawdzanie kwalifikacji;
- 5) z tytułu odpłatności za wyżywienie i zakwaterowanie uczniów i młodzieży w bursach i internatach, ponoszonych przez rodziców lub opiekunów;
- 6) z dopłat bezpośrednich i innych płatności stosowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, otrzymanych na podstawie odrębnych przepisów.

2. Decyzje o utworzeniu rachunku, o którym mowa w ust. 1, podejmują **kierownicy państwowych jednostek budżetowych, po uzyskaniu zgody organu prowadzącego szkołę.**

3. Dochody państwowych jednostek budżetowych, o których mowa w ust. 1, są przeznaczone na:

- 1) sfinansowanie wydatków bieżących i majątkowych;
- 2) cele wskazane przez darczyńcę;
- 3) remont lub odtworzenie mienia w przypadku uzyskania dochodów z tytułu wymienionego w ust. 1 pkt 2.
4. Dochody, o których mowa w ust. 1, wraz z odsetkami nie mogą być przeznaczone na finansowanie wynagrodzeń osobowych.
5. Organ prowadzący, o którym mowa w ust. 1, na podstawie informacji otrzymanych od kierowników państwowych jednostek budżetowych, o których mowa w ust. 1, opracowuje zestawienie dochodów, o których mowa w ust. 1, oraz wydatków nimi finansowanych i przekazuje je Ministrowi Finansów w trybie i terminach określonych w przepisach dotyczących prac nad projektem ustawy budżetowej.

2) Szkoły państwowe

Art. 223.

A zatem
w formie
uchwały

Samorządowe jednostki budżetowe prowadzące działalność określoną w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe gromadzą na wydzielonym rachunku dochody określone w uchwale przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, pochodzące w szczególności:

1) ze spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej na rzecz jednostki budżetowej;
2) z odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie albo użytkowaniu jednostki budżetowej;
3) z działalności polegającej na świadczeniu usług w ramach kształcenia zawodowego – w przypadku jednostek budżetowych prowadzących kształcenie zawodowe.

2. **Organ stanowiący** jednostki samorządu terytorialnego określi w szczególności:

- 1) jednostki budżetowe, które gromadzą dochody;
- 2) źródła, z których dochody są gromadzone na rachunku;
- 3) przeznaczenie dochodów, z tym że dochody wraz z odsetkami nie mogą być przeznaczone na finansowanie wynagrodzeń osobowych;
- 4) sposób i tryb sporządzania planu finansowego dochodów i wydatków nimi finansowanych, dokonywania zmian w tym planie oraz ich zatwierdzania.

3. W przypadku samorządowych jednostek budżetowych, o których mowa w ust. 1, prowadzących kształcenie zawodowe, dochody gromadzone ze spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej przekazywanych na cele kształcenia zawodowego oraz z tytułu działalności, o której mowa w ust. 1 pkt 3, są przeznaczone na cele kształcenia zawodowego realizowanego przez te jednostki.

4. Wydatki z rachunku, o którym mowa w ust. 1, mogą być dokonywane do wysokości kwot zgromadzonych dochodów, w ramach planu finansowego.

5. Środki finansowe pozostające na rachunku, o którym mowa w ust. 1, na dzień 31 grudnia roku budżetowego, podlegają odprowadzeniu na rachunek budżetu jednostki samorządu terytorialnego w terminie do dnia 5 stycznia następnego roku.

3) Ambasady, konsulatory...

Art. 163.

1. **Państwowe jednostki budżetowe mające siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej**, podległe ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych albo ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, mogą gromadzić na wydzielonym rachunku bankowym dochody uzyskiwane z:

1) **odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie** będące w zarządzie bądź użytkowaniu jednostki budżetowej;
2) wpływów z **najmu**, dzierżawy lub sprzedaży składników majątkowych; 3) tytułu odsetek od środków zgromadzonych na rachunku.

2. Dochody, o których mowa w ust. 1, są przeznaczane na sfinansowanie **wydatków bieżących i inwestycyjnych związanych z remontami i odtworzeniem mienia** państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Wydatki mogą być dokonywane do wysokości kwot zgromadzonych dochodów, w ramach planu finansowego obejmującego bieżące dochody i pozostałości środków z okresów poprzednich.

3a. Odpowiednio minister właściwy do spraw zagranicznych albo minister właściwy do spraw gospodarki opracowuje, na podstawie informacji otrzymanych od kierowników podległych państwowych jednostek budżetowych, o których mowa w ust. 1, zestawienie dochodów, o których mowa w ust. 1, oraz wydatków nimi finansowanych i przekazuje je Ministrowi Finansów w trybie i terminach określonych w przepisach dotyczących prac nad projektem ustawy budżetowej.

4. Środki pieniężne gromadzone na wydzielonym rachunku bankowym, o którym mowa w ust. 1, w zależności od potrzeb wskazanych przez odpowiednio ministra właściwego do spraw zagranicznych albo ministra właściwego do spraw gospodarki mogą być przekazywane na wydzielony rachunek bankowy do innych państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, podległych tym ministrom.

Bibliografia

- ▶ Dębowska-Romanowska T., Prawo finansowe. Część konstytucyjna wraz z częścią ogólną, Warszawa 2010.
- ▶ Hanusz A., Prawo finansowe, Warszawa 2022.
- ▶ Kurowski L., Wstęp do nauki prawa finansowego, Warszawa 1976.
- ▶ Lewkowicz P.J., Problemy prawne finansowania szkolnictwa wyższego ze środków publicznych w Polsce, rozprawa doktorska, maszynopis, Białystok 2004.
- ▶ Maćkowiak, E., *Wpływ zmian w finansach publicznych na zasady rachunkowości jednostek sfery budżetowej*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach” 2014/164, s. 95.
- ▶ Miemiec W., Zawadzka P., Prawo finansów publicznych, Warszawa 2023.
- ▶ Ostrowski M., W jaki sposób państwo finansuje swoje działania? System finansów publicznych od kuchni, Warszawa 2023.
- ▶ Ruśkowski E., Istota i pojęcie polityki finansowej, w: C. Kosikowski, E. Ruśkowski (red.), *Finanse publiczne i prawo finansowe*, Warszawa 2006.
- ▶ Salachna J.M., Środki publiczne, ich formy prawne oraz zasady realizacji w sektorze finansów publicznych, w: *System prawa finansowego. Tom II* pod. red. E. Ruśkowskiego, Warszawa 2010.
- ▶ Sawicka, K. *Formy organizacyjno-prawne sektora finansów publicznych [w:] System prawa finansowego, t. 2, Prawo finansowe sektora finansów publicznych*, red. E. Ruśkowski, Warszawa 2010.
- ▶ Wójtowicz W. (red.), *Prawo finansowe*, Warszawa 2000.
- ▶ Zimmermann, J., *Prawo administracyjne*, Warszawa 2012.